

Trao đổi KHKT - Hoạt động ngành

RỐI LOẠN HỆ TIẾT NIỆU TRÊN MÈO

Vũ Kim Chiến

Chi cục Chăn nuôi và Thú y Tp. Hồ Chí Minh

I. SƠ LƯỢC VỀ HỆ TIẾT NIỆU CỦA MÈO

Hệ tiết niệu là hệ thống giúp loại bỏ những chất thải của quá trình chuyển hóa ra khỏi cơ thể cũng như điều hòa lượng nước và một số chất trong máu. Hệ tiết niệu bao gồm 2 thận, 2 niệu quản, bàng quang và niệu đạo.

Các chất thải được tạo ra trong quá trình trao đổi các dưỡng chất trong cơ thể. Các chất thải này chủ yếu là urea và creatinine cần phải được loại thải khỏi cơ thể trước khi hàm lượng của chúng tăng cao gây độc cho mèo.

Thận đảm nhận hai chức năng chính là nội tiết và ngoại tiết. Chức năng ngoại tiết bao gồm bài tiết và bài xuất nước tiểu, điều chỉnh cân bằng nước, chất điện giải, toan – kiềm, bài tiết các sản phẩm cặn bã của chuyển hóa, loại trừ độc tố. Chức năng nội tiết thể hiện qua việc hình thành một số hormon tham gia quá trình điều hòa huyết áp, tạo hồng cầu, tham gia vào chuyển hóa calcium, phosphorus trong cơ thể.

Máu có chứa các chất cặn bã được hệ thống siêu lọc ở cầu thận lọc tách dịch và các thành phần tế bào của máu. Dịch lọc sau đó được tái hấp thu ở ống lượn gần, ống lượn xa, quai Henle và ống góp. Nước và một số chất hữu dụng như glucose, amino acid, natrium và kalium được đưa trở lại dòng máu nhờ quá trình tái hấp thu. Một số chất hòa tan khác được bài tiết vào ống thận để tạo thành nước tiểu. Nước tiểu sẽ theo niệu quản xuống bàng quang và được bài thải ra ngoài theo niệu đạo. Ở mèo đực, phần cuối của niệu đạo bị hẹp lại rất nhiều do các mô rắn chắc bao quanh dương vật. Đây là vị trí mà chất nhầy niệu đạo và những hạt sạn nhỏ như cát kẹt lại và gây tắc nghẽn đường tiểu, dễ nguy hiểm đến tính mạng.

II. MỘT SỐ BỆNH CỦA HỆ TIẾT NIỆU TRÊN MÈO

2.1. Bệnh đường tiết niệu dưới

Đây là những bệnh ảnh hưởng đến niệu quản, bàng quang và niệu đạo. Một khi mèo có các triệu chứng như đờ đẫn, tiểu khó khăn, tiểu ra máu, tiểu nhỏ giọt nhiều nơi, ói mửa, biếng ăn, hơi thở có mùi urea thì cần có sự can thiệp gấp.

Hội chứng tiết niệu trên mèo đề cập đến nhiều vấn đề liên quan đến đường niệu dưới ở mèo đực và mèo cái như viêm bàng quang, sự hình thành sỏi niệu, tắc nghẽn niệu đạo do sỏi nhỏ và chất nhầy. Nhiều yếu tố liên quan đến hội chứng này, do đó việc điều trị và phòng ngừa các bệnh này cũng có thể khác nhau. Khoảng 10% mèo bị ảnh hưởng bởi hội chứng này. Hậu quả của hội chứng này có thể rất nguy hiểm nếu như niệu đạo bị tắc nghẽn, đặc biệt là trên mèo đực.